

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

Obor provoz a ekonomika

Denní studium

**Ekonomická efektivnost podniku a možnosti dalšího
vývoje**
(T E Z E)

Autor: Hana Zelenková

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Eva Rosochatecká, CSc.

Praha 2004

V úvodu této práce je třeba zdůraznit, že v současné době, při transformaci české ekonomiky na ekonomiku evropského charakteru, je více než dříve nutné sledovat prosperitu a životaschopnost podniků v našich současných a budoucích hospodářských podmínkách. Pro dosažení konkurenceschopnosti v boji na trhu Evropské unie je nezbytné dosáhnout a udržet prosperitu a tím i dobrou finanční kondici (vitalitu) podniku, které jsou nezbytnou podmínkou docílení vyrovnaného, pozitivního trendu rostoucího volného peněžního toku, stejně jako i zajištění žádoucího tempa růstu a úrovně zisku. Nutným předpokladem k udržení vitality podniku je efektivnost a produktivita jeho aktivit, odrážející se v perspektivě dlouhodobé likvidity a v žádoucí úrovni rentability kapitálu, vynaloženého v procesu podnikání.

Průmysl jako celek vychází v České republice z tradice předchozího industriálního vývoje a existence vysoce kvalifikované pracovní síly. Na druhé straně vykazuje český průmysl technologickou zaostalost, kterou způsobila dlouholetá izolace od výsledků vědy a techniky ve světě, která se stala brzdou v období transformace.

Současná situace průmyslu je nejen důsledkem historického vývoje, ale odráží i zvolenou strategii ekonomické transformace po roce 1990. Jejím základem byla makroekonomická politika, orientovaná na podporu nákladové a cenové konkurence. Při nenáročných podmínkách přežívaly podniky i při nízkých cenách a bez mimořádného úsilí o zvyšování produktivity práce. To se promítlo i v nízké míře nezaměstnanosti v 1. polovině 90. let.

Změnu přinesl konec 90. let, především rok 1999, kdy byla hospodářská politika změněna, aby se zabránilo tomuto neperspektivnímu vývoji. Začala se účinněji prosazovat mikroekonomie, spočívající v podpoře konkurenční způsobilosti a to využitím investičních pobídek, restitučních programů, rozšířením programů podpory malého a středního podnikání a exportu.

Vybraný podnikatelský subjekt podniká v oblasti výroby kabelů a doplňků k osobním automobilům, proto je zde zkoumán i zpracovatelský průmysl.

Odvětví zpracovatelského průmyslu tvoří převážnou část průmyslu, která se podílí zhruba z 90% na zaměstnanosti a 85% na tržbách. Zpracovatelská odvětví jsou rozhodujícím nositelem exportní výkonnosti a konkurenceschopnosti celé ekonomiky.

V uplynulém období dosahovaly podniky v sektoru pod zahraniční kontrolou podstatně vyšší meziroční dynamiky např. výkonů, výkonové spotřeby a přidané hodnoty oproti soukromému sektoru (hodnoty těchto ukazatelů jsou v porovnání pouze poloviční).

Tato skupina je zde zařazena z důvodu, že sledovaný podnikatelský subjekt vyrábí kabeláže a ventilační systémy pro motorová vozidla, tedy doplňky dvoustopých motorových vozidel.

V rámci odvětví zaujímá výroba dvoustopých motorových vozidel dominantní postavení. Významnou měrou se podílí na bilanci zahraničního obchodu a tvorbě HDP. Rozvoj výroby dopravních prostředků je nositelem a iniciátorem nových technologií.

Cílem této diplomové práce je objektivní zhodnocení ekonomiky, hospodaření, využití finančních prostředků vybrané společnosti, působící v odvětví zpracovatelského průmyslu a posoudit finanční ukazatele jeho ekonomické situace, zanalyzovat zjištěné výsledky a nastínit alternativy dalšího vývoje podnikání dané firmy.

Základními metodickými nástroji finanční analýzy jsou extenzivní ukazatelé se zaměřením na horizontální rozbor a vertikální rozbor. Dále jsou to finanční poměrové ukazatelé, jedná se především o ukazatele rentability, ukazatele aktivity, ukazatele zadluženosti, ukazatele platební schopnosti a ukazatele vycházejících z údajů kapitálového trhu. Významné postavení v posledních letech v oblasti finanční analýzy získávají indexy predikce finanční tísně podniku a to Altmanův index finančního zdraví a dále ukazatel, který je výhradně určen pro podmínky České republiky tzv. Index celkové výkonnosti podniku a pyramidální rozklad ROE.

Zvoleným podnikem je západočeská společnost Automotive – CZ s.r.o., která byla založena jako joint-venture s německou mateřskou společností „Automotive E“ Elektronik GmbH.

Zkoumaný podnikatelský subjekt vykazuje ve většině ukazatelů finanční analýzy velmi špatné hodnoty.

Vypočtené ukazatele rentability ve sledovaném období od roku 1998 do 2002 (v %)

Ukazatelé rentability	1998	1999	2000	2001	2002
Rentabilita celk. kapitálu	0,30	0,03	- 0,00039	0,33	-0,03
Rentabilita vlast. kapitálu	0,99	0,30	-0,79	0,76	-2,17
Rentabilita tržeb	0,03	0,00478	-0,00007	0,03	-0,00465

Podnik nemá žádnou, nebo pouze malou schopnost zhodnocovat kapitál, který byl do podniku vložen. Podnik ne hospodářsky efektivně se všemi používanými prostředky. Výnos z prostředků získaných z cizích zdrojů v některých letech nepokryje ani placené úroky a podniku nepřináší další efekt, kterým by měl být zisk.

Rentabilita vlastního kapitálu je v případě daného podniku opět alarmující. Nízké hodnoty nepřesahující jedno procento a často i záporné, nemohou vkladatelům poskytnout dostatečnou výnosnost vložených zdrojů.

Vypočtené úrovně ukazatelů aktivity ve sledovaném období od roku 1998 do roku 2002

Ukazatelé aktivity	1998	1999	2000	2001	2002
Obrat aktiv*	10,18	5,12	5,65	11,02	7,23
Rychlost obratu zásob*	-43,17	14,14	7,76	8,95	8,39
Doba obratu zásob**	- 8	26	47	41	43
Rychlost obratu pohledávek*	20,31	11,31	18,31	34,26	25,01
Doba obratu pohledávek**	18	32	20	11	15

* - počet obrátek, ** - počet dní

Ukazatel obratu aktiv má v průběhu let 1998 až 2002 silně nelineární a nesourodý vývoj a to zejména v důsledku nestabilního stavu celkových aktiv. Ve sledovaném období podnik využívá svých aktiv ke své podnikatelské činnosti minimálně. Ukazatelé rychlosti obratu a doby obratu zásob mají naprosto opačné tendence, než jaké by měly vykazovat ve zdravě fungujícím podniku se správným hospodařením. Rychlost obratu zásob, která by se měla zvyšovat, klesá.. Doba obratu zásob, která by měla být stále kratší, má ve sledovaném období postupně rostoucí trend, což znamená, že podnik má oběžná aktiva vázaná ve formě zásob čím dál, tím déle.

Rychlost obratu pohledávek od roku 2000 roste a doba obratu pohledávek od téhož roku klesá, což pro firmu znamená, že jejich krátkodobé pohledávky za sledované období od roku 1998 do roku 2002 jsou rychleji spláceny, doba obratu pohledávek se pohybuje pod hranicí jednoho měsíce, respektive téměř kolem poloviny měsíce, což znamená, že odběratelům daného podniku se daří dodržovat lhůtu splatnosti.

Možnosti odbytu, které lze po provedených analýzách podniku doporučit, při využití některých silných stránek – jako např. dobře vybudovaný systém odbytu, speciální technické informace pro inovaci výrobků- jsou joint venture, rozvoj trhu a proniknutí na trh. Všechny alternativy ovšem budou záviset na záměrech a cílech mateřské německé společnosti, která svou českou pobočku plně ovládá.

POUŽITÁ LITERATURA

1. SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika.2.*, přepracované a rozšířené vydání, Praha:Grada Publishing, 475 s., ISBN 80-247-9096-6
2. FOTR, Jiří. *Podnikatelský plán a investiční rozhodování*. Praha:Grada Publishing, 1999, 214 s., ISBN 80-7169-812-1
3. HIGGINS,R.C. *Analýza pro finanční management*. Praha: Grada Publishing 1997
4. KOTLER,P. *Marketing Management*. Praha: Victoria Publishing 1998
5. SYNEK, M. a kol. *Podniková ekonomika*. Praha: C. H. Beck 1999
6. VALACH, J. a kol. *Finanční řízení podniku*. Praha: Ekopress 1998
7. FOTR, Jiří. *Příprava a hodnocení podnikatelských projektů*, 1.vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1993
8. SŮVOVÁ, H. a kol. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. Praha: Bankovní institut, a.s. 1999
9. SYNEK, M. a kol. *Ekonomika a řízení podniku*. Praha:Vysoká škola ekonomická, 1994
10. SYNEK, M. aj. *Základy podnikové ekonomiky*. 1.vyd. Praha, Vysoká škola ekonomická, 1990
11. VYSUŠIL, J. – FOTR, J. *Ekonomika a finance podniku pro manažery*. 1. vyd. Praha, 1994
12. ROSOCHATECKÁ, E. a kol. *Ekonomika podniků*, Praha:Česká zemědělská univerzita, provozně-ekonomická fakulta, 2001
13. ROSOCHATECKÁ, E., Šilhavá, V. *Podnik a podnikání v APK*, Praha: IVV Mze, 1992
14. VALENTA, L. *Postup při likvidaci podniků*. Krnov: Mropor Konzulex, 1992
15. BÁČA, J. *Likvidace obchodních společností*. Praha: Prospektrum, 1995
16. WöHE, G. a kol. *Úvod do podnikového hospodářství*. Praha: C. H. BECK, 1995, INBN 80-7171-014-1

17. GRÜNWALD, R., HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996
18. KOVANICOVÁ, D., KOVANIC, P., *Podklady v účetnictví díl II. – Finanční analýza účetních výkazů*. Praha: Polygon, 1995
19. *Statistická ročenka České republiky 2001*, Praha: Scientia s.r.o., 2001
20. *statistická ročenka České republiky 2002*, Praha: scientia s.r.o., 2002
21. <http://www.mpo.cz/>